

Landelijke Smart Mobility Ronde Tafel Human Behaviour

TERMS OF REFERENCE

Ilse Harms, Tineke Hof, Matthijs Dicke
DITCM INNOVATIONS | WWW.DITCM.EU
17-7-2016 VS 1.9

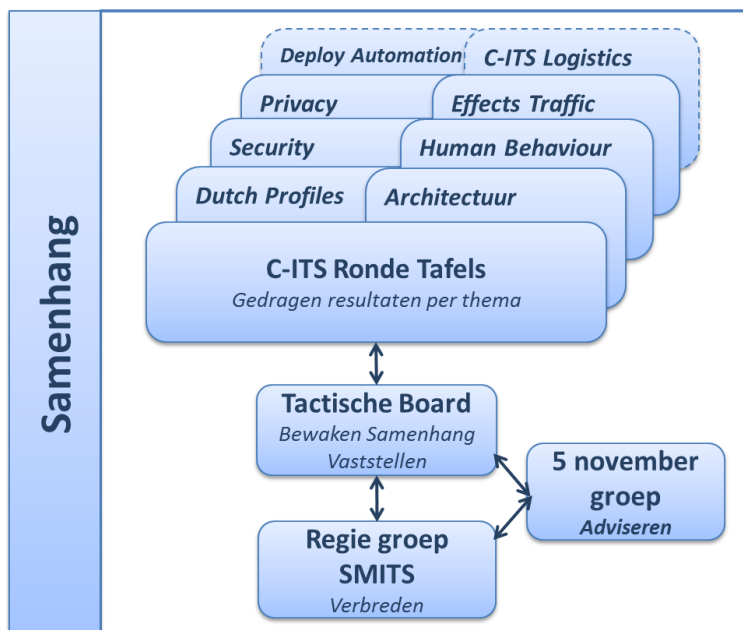
Landelijke Smart Mobility Ronde Tafel Human Behaviour

1. CONTEXT

De Landelijke Smart Mobility Ronde Tafel Human Behaviour is één van de thematische tafels die wordt georganiseerd rondom de randvoorwaarden voor Smart Mobility en ITS (connected systemen, coöperatieve systemen en automatisering van de rijtaak). Consultatie van de markt en overheid heeft opgeleverd dat het zeer wenselijk is om op één plaats in Nederland de dialoog te voeren over randvoorwaarden om de transitie naar Smart Mobility en ITS te versnellen. Daarnaast is het wenselijk om bijeenkomsten te organiseren, inhoudelijke discussies te voeren en keuzes te maken met betrokken marktpartijen, overheden, kennisinstellingen en belangenorganisaties. Belangrijke randvoorwaardelijke onderwerpen worden daarom met ingang van april 2015 gedeeld en besproken door markt, kennisinstellingen, overheden en belangenorganisaties tijdens de Landelijke Smart Mobility Ronde Tafels. Een herkenbare plaats en tijd waarop we iedere keer de verbinding met elkaar maken en waar we aan de hand van concrete werkprogramma's concrete resultaten realiseren. Dit is dé plek in Nederland waar we keuzes kunnen maken. Dat is belangrijk voor de doorontwikkeling en toepassing van Smart Mobility en ITS in Nederland maar ook internationaal, waar we onze gezamenlijke ambities willen realiseren. Op dit moment zijn er in totaal zijn er zes Ronde Tafels:

- Architectuur & Interoperabiliteit
- Human Behaviour
- Security
- Juridische Aspecten
- Effecten

Voor meer informatie zie alle vrijgegeven resultaten en nieuwsbrieven van de Landelijke Smart Mobility Ronde Tafels <http://www.ditcm.eu/its-round-tables> en de onderstaande figuur waarin de samenhang wordt weergegeven.

De Ronde Tafels zijn een samenwerking tussen DITCM Innovations, Connecting Mobility, Beter Benutten, AutomotiveNL en Connekt. DITCM is de trekker en procesmanager voor de Ronde Tafels namens deze partijen en staat aan de lat voor de organisatie en facilitering van de Smart Mobility Ronde Tafels en de afstemming tussen de tafels onderling.

De Ronde Tafel is de plaats waar gezamenlijke gedragen inhoudelijke resultaten, kennis en ervaringen gedeeld worden en vertaald worden in concrete producten die Nederlandse partijen kunnen gebruiken bij de implementatie van Smart Mobility en ITS oplossingen. Voor voorbeelden zie de paragraaf over Producten van de Smart Mobility Ronde Tafel Human Behaviour 2016.

2. ROL en DOELSTELLING

De Smart Mobility Ronde Tafel Human Behaviour heeft drie doelen:

- 1) Sturen op de gezamenlijke (door)ontwikkeling van het thema Human Behaviour binnen Smart Mobility en ITS en het gebruik van resultaten uit de Tafel
 - a. Gedrag als volwaardig onderdeel in het primaire ontwikkelproces gemeengoed bij marktpartijen en overheden op het gebied van Smart Mobility en ITS via draagvlak en afspraken via C-ITS board Regiegroep Smart Mobility en ITS
 - b. Het vaststellen waar landelijk geldende afspraken wenselijk zijn en indien dit het geval is, deze maken via C-ITS board Regiegroep Smart Mobility en ITS
- 2) Bundelen en ter beschikking stellen kennis en gedragsmatige vraagstukken
- 3) Eén overlegstructuur Human Behaviour en het creëren van een community van gedragsexperts

De kern van de aanpak in 2016 is:

- Sturen op de ontwikkeling en toepassing van gedragskennis in Smart Mobility en ITS projecten in Nederland (via kennisagenda) door proactief praktische adviezen te geven aan projecten en initiatieven
- (Door)ontwikkelen van een breed toepasbare basis van gedragskennis (guidelines, meetmethodes, etc.) en projectoverstijgende gedragsvraagstukken
- Stimuleren van uniform gebruik van de basisproducten van de Ronde Tafel door deze producten op een centrale plaats aan te bieden, het bestaan ervan te promoten en met partijen die kiezen voor een afwijkende aanpak in gesprek te gaan.
- Stimuleren van samenwerking en debat over rollen en verantwoordelijkheden tussen overheid, markt, kennisinstellingen en belangenorganisaties door in 'telefonische vergaderingen projectinformatie te delen zodat partijen die willen samenwerken weten waar kansen liggen en minimaal in één Ronde Tafel bijeenkomst dit debat te agenderen.
- Organiseren van aansluiting bij het internationale speelveld (halen en brengen) door de leden van de Ronde Tafel die de linking pins vormen naar dit speelveld verzoeken van de Ronde Tafel te laten oppakken.
- Toepassen van verschillende werkvormen, afgestemd op de doelen.

Producten van de Smart Mobility Ronde Tafel Human Behaviour 2016

In overleg met de tafel wordt vastgesteld welke concrete resultaten de tafel in 2016 wil realiseren. De omvang en diepgang is gerelateerd aan de behoefte vanuit de deelnemers van de tafel en de implementatieprojecten waarin zij deelnemen. De verwachting is dat de tafel dit jaar in ieder geval gaat opleveren:

- ➔ Terms of reference over de Smart Mobility Ronde Tafel Human Behaviour versie 2.0
- ➔ Ronde Tafel actualisatie van een aantal notities van 2015

- Samenvoeging van de kennisagenda's Human Behaviour en Automation tot een Kennisagenda 2.0
- Praktische adviezen over thema's uit de Kennisagenda 2.0 aan tenminste vier Smart Mobility en ITS projecten
- Realisatie van minimaal 3 producten (adviezen en notities) en een overzicht hiervan op de DITCM website (www.ditcm.eu/hb)
- Het landelijk vaststellen van een set van human behaviour regels en scenario's voor de ITS Corridor t.b.v. een landelijke uitrol van Road Works Warning (RWW).
- Inhoudelijke organisatie en facilitering van 4 Landelijke Smart Mobility Ronde Tafel bijeenkomsten Human Behaviour en 4 telco's
- Minimaal 3 presentaties op congressen/bijeenkomsten relevant voor de Smart Mobility Ronde Tafel Human Behaviour
- Inhoudelijke antwoorden op vragen gesteld aan de vraagbaak Human Behaviour

Smart Mobility Ronde Tafel Human Behaviour als label

Kennis bundelen

- Handreiking Veilig ontwerp van verkeersinformatiediensten praktisch toepasbaar maken
- Quick scan literatuuronderzoek op selectie van thema's

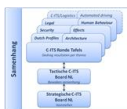
Internationale aansluiting

- Producten ook in het Engels
- Halen en brengen (via tafelleden en linking pins)

Kennis delen en beschikbaar maken

- Via www.ditcm.eu/hb
- Ook voor artikelen/rapporten
- Netwerken door kernteam

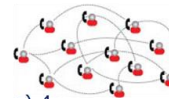

Landelijke HB afspraken

- Via Tactische board en Regiegroep Smart Mobility en ITS
- Gebruik resultaten in aanbestedingen

Ronde Tafel bijeenkomsten

- Telco voor delen projectnieuws (zenden) 3x
- Themabijeenkomst (zenden en ontvangen, besluiten en vastleggen) 4x
- Andere community momenten (bijv. netwerkborrel)

Aanbevelen en aansluiten op andere bijeenkomsten over Smart Mobility en gedrag

Adviseren in Smart Mobility projecten

- Kernteam + selectie experts (samenstelling verschilt per notitie)
- Vaststellen notities door Ronde tafel

Sturen vanuit kennisagenda Human Behaviour 2.0

- Kennisagenda's HB en Automation samenvoegen
- Sturen op inhoud projecten en initiatieven vanuit kennisagenda Human Behaviour 2.0
- Draagvlak creëren

Scope

Deze Ronde Tafel behandelt uitsluitend onderwerpen op het thema Human Behaviour binnen Smart Mobility en ITS. Onder Smart Mobility en ITS worden connected systemen, coöperatieve systemen en automation (zowel coöperatief als standalone) verstaan. Human Behaviour moet hierbij worden gezien in den breedte, waar zowel het gedrag van weggebruikers op alle drie de taakniveaus en de informatieverwerkingscapaciteit onder valt (Human Factors) als de kant van de (sociale) beïnvloeding (gedragsverandering door bijvoorbeeld overtuigen, belonen en informatie) onder valt. Human Behaviour onderwerpen liggen op het gebied van verkeersveiligheid en public awareness en acceptatie, waaronder Human Machine Interaction, rijgedrag, gebruikersgedrag/hoe is het gebruik van applicaties en opvolgedrag informatie.

De inhoudelijke scope van deze Ronde Tafel wordt in de onderstaande tabellen verder toegelicht.

Buiten scope	
pre-trip mobiliteitskeuzes (zoals woon- en werklocatie, vertrektijdstip, en modaliteitskeuze)	
onderwerpen die niet gerelateerd zijn aan ITS én Human Behaviour (bijv. de invloed van social media op opinievorming)	
Voorbeelden van gedragsonderwerpen (koppeling kennisagenda en actualiteit)	
Verkeersveiligheid	<i>informatie-overdracht t.b.v. RWW, afleiding van weggebruikers on-trip door social media</i>
Minimaal benodigde informatie voor voertuigbestuurders	<i>het gebruik van applicaties en reisinformatie</i>
Prestatie: gedragsadaptatie	<i>gedragsverandering door overtuigen, belonen en informeren</i>
Acceptatie	<i>opvolging, participation en public awareness bij C-ITS en zelfrijdend</i>
Prestatie op de rijtaak	<i>transition of control</i>
Buiten scope	
Governance van PPS (zoals de keuze voor samenwerkingsvormen zoals alliantie, prijsvraag of open innovatie initiatief)	
Deployment van ITS systemen zolang deze niet gekoppeld zijn aan specifieke Human Behaviour vraagstukken (zoals de opschaling van RWW)	
Voorbeelden van typen vraagstukken	
Wetenschappelijke kennisvragen	<i>Welke kennislacunes op het vlak van Human Behaviour en ITS hebben prioriteit? Welke projectoverstijgende gedragsmatige inzichten kunnen worden opgedaan in de uitgevoerde projecten?</i>
Toegepaste kennis en gedragsvraagstukken	<i>Hoe kunnen we er voor zorgen dat we de toegepaste kennis van marktpartijen beter benutten?</i>
Samenwerking tussen overheid en markt	<i>Hoe kan samenwerking tussen overheid en markt de borging van Human Behaviour versterken? Welke Human Behaviour onderwerpen lenen zich voor generieke richtlijnen en voor welke onderwerpen zijn verschillende invullingen wenselijk? Op welke Human Behaviour aspecten komen de visies, doelstellingen en belangen van overheid en markt overeen en waar verschillen ze?</i>

Voor de Ronde Tafel Human Behaviour ligt de focus op Nederlandse initiatieven. Onder initiatieven worden alle acties van de betrokken marktpartijen, overheden, kennisinstellingen en belangenorganisaties die raken aan het thema Human Behaviour binnen Smart Mobility en ITS bedoeld zoals projecten, programma's, beleidsdocumenten, kennisagenda's, samenwerkingsinitiatieven. Alle diensten en systemen binnen het thema Human Behaviour binnen Smart Mobility en ITS worden beschouwd ongeacht de doelen waarvoor de systemen zijn ontwikkeld. Het gaat hierbij dus om diensten en systemen ter verbetering van de verkeersveiligheid, doorstroming, milieu, gebruiksvriendelijkheid en comfort en kostenbesparingen. Onderwerpen die buiten dit thema vallen maar wel aandacht verdienen worden neergelegd bij de andere Ronde Tafels.

3. ORGANISATIE en PROCES

Organisatie en facilitering Smart Mobility Ronde Tafel Human Behaviour

De organisatie en facilitering van de Ronde Tafel Human Behaviour wordt met een kernteam van drie personen ingevuld. Connecting Mobility, in persoon van Ilse Harms, is de voorzitter van de Ronde Tafel. DITCM in de personen van Tineke Hof (secretaris) en Matthijs Dicke ondersteunen de voorzitter bij de inhoudelijke voorbereiding en uitvoering van de Ronde Tafels. Daarnaast verzorgt DITCM de realisatie en vastlegging van een aantal producten van de Ronde Tafel (randvoorwaarden, standaarden, werkwijzen, methodieken en afspraken) en verzorgt zij de disseminatie. Hierbij wordt actief de hulp ingeschakeld van de vijf faciliterende partijen, gezaghebbende experts en de deelnemers aan de Ronde Tafels.

Samenstelling deelnemers Smart Mobility Ronde Tafel Human Behaviour

- Deelnemers aan de Ronde Tafel zijn afkomstig uit betrokken marktpartijen, overheden, kennisinstellingen en belangenorganisaties.
- De Ronde Tafel streeft naar continuïteit in de samenstelling van deelnemers om gezamenlijk het proces mee door te maken bestaande uit een evenwichtige mix van vertegenwoordigers van marktpartijen, overheden, kennisinstellingen en belangenorganisaties.
- Deelnemers zijn ofwel actief uitgenodigd ofwel hebben zij zichzelf aangemeld.
- Deelnemers zijn gedragsdeskundigen, belanghebbend marktpartij/service provider of vertegenwoordiging uit projecten op het gebied van human behaviour, Smart Mobility en ITS.

In de bijlage is de meest recente lijst vaste deelnemers aan de Smart Mobility Ronde Tafel Human Behaviour opgenomen.

Typen deelnemers

Kernteam

- Ilse Harms (Voorzitter)
- Tineke Hof (Secretaris)
- Matthijs Dicke (Expert)

Vast lid

- De gedragsdeskundigen van Nederland, belanghebbend marktpartij/service provider of vertegenwoordiging uit projecten op het gebied van human behaviour, Smart Mobility en ITS
- Vertegenwoordiging overheid, markt, kennisinstellingen en belangenorganisaties
- Deelname namens organisatie, ook een grotere verantwoordelijkheid

Deelnemer

- Open voor alle geïnteresseerden
- Actieve deelname gewenst

Agendalid / vervanger

- Agendaleden krijgen alle stukken
- Het staat alle tafelleden vrij om een vervanger te sturen als ze verhinderd zijn

Totstandkoming en besluitvorming producten (governance)

- Onderwerp wordt ingebracht door kernteam of Ronde Tafel deelnemer. Het kernteam toetst op:
 - Is het een randvoorwaardelijk gedragsonderwerp dat binnen de scope van de Tafel past?
 - Is er een link met de Kennisagenda?
 - Is het beoogde resultaat van projectoverstijgend nut?
- Kernteam doet voorstel over de aanpak
- Ronde Tafel kan bijdragen (uitwerken en opstellen product)
- Review door kernteam en een expert van een kennisinstelling
- Vaste leden krijgen concept ter aanvulling
- Kernteam rondt product af, vaste leden keuren goed (accorderen)
 - Binnen 2 weken geen reactie = akkoord
- Evt. inbrengen in Tactische board en regiegroep

Procesafspraken deelnemers Ronde Tafel

- Er worden geen organisaties uitgesloten van deelname.
- Deelnemers zitten aan tafel namens hun organisatie en niet op persoonlijke titel.
- In principe geldt een maximum van één persoon per organisatie, tenzij er sterke redenen zijn om daar van af te wijken.
- Deelnemers hebben een open en transparante houding.
- Deelnemers leveren een actieve en constructieve inhoudelijke bijdrage.
- Deelnemers houden er rekening mee dat alle informatie vastgelegd en verspreid wordt.
- Deelname als vast lid van de Tafel:
 - directe invloed op de producten van de Ronde Tafels
 - commitment van de organisatie aan de producten van de Ronde Tafels

Sturingslijn

DITCM heeft een faciliterende rol voor de gehele organisatie en proces ten opzichte van de (andere) randvoorwaardelijke Tafels en de interactie met lopende projecten en initiatieven.

Vergaderfrequentie en locatie

De fysieke bijeenkomsten worden in principe georganiseerd op vrijdag bij Rijkswaterstaat Westraven Utrecht. De telefonische vergaderingen (telco's) kunnen ook op andere dagen plaatsvinden. In 2016 worden er 4 fysieke bijeenkomsten en 3 telco's georganiseerd.

Agendering onderwerpen, stukken en verslaglegging

De betrokkenen bij de Ronde Tafel bepalen de agenda. Het kernteam (=schrijfteam) stelt de agenda samen en bereidt de bijeenkomsten voor. Onderwerpen voor de agenda kunnen bij de secretaris worden aangedragen.

De volgende planning wordt nagestreefd:

6 weken voor overleg:	Vooraankondiging en uitvraag voor onderwerpen Ronde Tafel
4 weken voor overleg:	Voorbespreken agenda door kernteam
2 weken voor overleg:	Verspreiden agenda en stukken aan deelnemers
1 week na overleg:	Verspreiden notulen

De secretaris zorgt voor de verslaglegging en het verspreiden van de agenda en vergaderstukken. Het verslag is open beschikbaar via de DITCM-website: www.ditcm.eu/hb.

Bijlage Vaste leden Smart Mobility Ronde Tafel Human Behaviour

Adriaan Heino	Achmea
Chris Hottentot	ANWB
Hessel de Jong	ARCADIS
Alexander Jobsis	ARS T&TT
Bram Hendrix	AutomotiveNL
René Claesen	CBR
Ilse Harms	Connecting Mobility (voorzitter)
Nina Schaap	Connecting Mobility
Gerard Eijkelenboom	De Verkeersonderneming
Joëlle van den Broek	DITCM Innovations
Matthijs Dicke	DITCM Innovations
Tineke Hof	DITCM Innovations (secretaris)
Stefan Groenendal	Green Concepts
Chris Dijksterhuis	Hanzehogeschool Groningen
Rick Schotman	Keypoint
Jaap Vreeswijk	MAPtm
Rick Baggermans	Maverick
Maarten Ederveen	Ministerie van Infrastructuur en Milieu, Verkeersveiligheid, DGB
Raymond Hoogendoorn	Ministerie van Infrastructuur en Milieu, KIM
Melle Vroom	Ministerie van Infrastructuur en Milieu, Beter Benutten ITS, DGB
Patrick van Norden	MRDH
Rien van der Knaap	OC Mobility Coaching
Martin Jansen	Plannerstack
Karel Brookhuis	Rijksuniversiteit Groningen
Tom Alkim	Rijkswaterstaat, Werkgroep Zelfrijdende Auto
Kirsten Pouwels	Rijkswaterstaat, WVL, Wegverkeer en benutten
Rob Eenink	SWOV
Jasper van Hemert	TomTom International b.v.
Isabel Wilmink	TrafficQuest
Marieke Martens	University of Twente
Gerard Tertoolen	XTNT